

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt II C 1085/11, z powództwa D. K.

i Ł. K. przeciwko A. K. o zapłatę kwot po 33.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami:

1. zasądził od A. K. na rzecz D. K.
i Ł. K. kwoty po 14.700 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 listopada 2013 roku do dnia zapłaty,
2. oddalił powództwo w pozostałej części,
3. zasądził od A. K. na rzecz D. K.
i Ł. K. kwoty po 1.076,33 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,
4. nakazał pobrać od A. K. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 394 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od uwzględnionego powództwa,
5. nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z zasądzonego w pkt 1 roszczenia na rzecz D. K. i Ł. K. kwoty po 240 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych od oddalonego powództwa.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana A. K. zaskarżając go w części uwzględniającej powództwo ponad kwotę po 13.300 zł na rzecz każdego z powodów. Wyrokowi Sądu Rejonowego skarżąca zarzuciła mogące mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.:

1. art. 286 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy strona pozwana złożyła wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu szacunku nieruchomości wskazując uchybienia w zakresie wydanej opinii powodujące jej wadliwość,
2. art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 224 k.p.c. poprzez ich błędne zastosowanie, tj. pominięcie zgłaszanego przez stronę pozwaną dowodu z opinii innego biegłego i uznanie, że dowód ten pozostawał nieuzasadniony i zmierzał wyłącznie do przedłużenia postępowania podczas, gdy strona pozwana wskazała na szereg nieprawidłowości co do wydanej opinii w zakresie dokonania wyceny lokalu mieszkalnego i należycie wykazała i uzasadniła potrzebę wydania opinii przez innego biegłego, a co za tym idzie zamknięcie rozprawy w sytuacji gdy nie został przeprowadzony dowód istotny dla wydania rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie,
3. art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie zgłaszanego przez stronę pozwaną dowodu z opinii innego biegłego z zakresu szacowania nieruchomości w sytuacji, gdy ten dowód pozostawał istotny dla wydanego rozstrzygnięcia z uwagi na wskazywaną podnoszoną i argumentowaną wadliwość wydanej opinii,
4. art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie oceny dowodów w sposób niewszechstronny i sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego, tj. przyjęcie, iż wydana w sprawie przez biegłego z zakresu wyceny nieruchomości opinia dotycząca lokalu mieszkalnego należącego do pozwanej pozostaje wyczerpująca, jasna i logiczna, a wszelkie wątpliwości stron zostały przez biegłego wyjaśnione podczas, gdy:
a) biegły na rozprawie w dniu 9 lipca 2013 r. nie był w stanie wykazać

w jaki sposób dokonał oględzin nieruchomości przyjętych jako materiał porównawczy do lokalu będącego przedmiotem wyceny, co wskazuje, że tych oględzin nie dokonał, a zatem nie zastosował kryteriów weryfikacji nieruchomości porównywalnych (wskazał jedynie teoretycznie jakie to winny być kryteria),

b) opinia zawiera błędy rzeczowe, merytoryczne – wskazanie przez biegłego, że instalacja sanitarna w wycenianej nieruchomości zbudowana jest z rur polietylenowych podczas, gdy w rzeczywistości zbudowana jest z rur żeliwnych,

c) biegły nie uwzględnił przy dokonaniu wyceny stanu technicznego nieruchomości twierdząc, że stan techniczny lokalu pozostaje bez wpływu na jego cenę, co rzutuje bezpośrednio na jakość wydanej opinii.

W kontekście powyższych zarzutów skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz każdego z powodów kwoty po 13.300 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 5 listopada 2013 r. do dnia zapłaty oraz o rozstrzygnięcie o kosztach procesu za I instancję stosownie do wyników postępowania apelacyjnego.

Skarżąca sformułowała również wniosek ewentualny

o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanej kosztów procesu za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Skarżąca wniosła nadto o przeprowadzenie w toku postępowania apelacyjnego dowodu z opinii innego biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości na okoliczności wskazane w punkcie 1. postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 14 maja 2012 r., z tym ograniczeniem, że biegły winien dokonać wyceny wyłącznie nieruchomości pozwanej położonej w Ł. przy ul. (...).

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie od pozwanej kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 6 sierpnia 2014 r. pełnomocnik strony powodowej podtrzymał stanowisko procesowe wyrażone w odpowiedzi na apelację.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu w całości.

Na wstępie należy wskazać, że granice kognicji Sądu Odwoławczego, zgodnie z zasadą skargowości, wyznaczone są wskazanym w apelacji zakresem zaskarżenia orzeczenia Sądu I instancji z dnia 5 listopada 2013 r. W przedmiotowej sprawie zakresem zaskarżenia została objęta jedynie część wyroku Sądu I instancji – część, w jakiej Sąd ten zasądził od pozwanej na rzecz każdego z powodów kwotę ponad 13.300 zł, tj. w zakresie kwoty 2.280 zł (po 1.140 zł w odniesieniu do każdego

z powodów) wraz z odsetkami ustawowymi od tej kwoty liczonymi od dnia 5 listopada 2013 r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie, tj. co do zasądzonej należności głównej w kwocie 26.600 zł (po 13.300 zł w odniesieniu do każdego z pozwanych) wraz z odsetkami ustawowymi od tej kwoty liczonymi od dnia 5 listopada 2013 r. do dnia zapłaty wyrok Sądu Rejonowego z dnia 5 listopada 2013 r., wobec niezaskarżenia, jest prawomocny.

Objęta zakresem zaskarżenia kwota 2.280 zł (po 1.140 zł w odniesieniu do każdego z pozwanych) stanowi różnicę pomiędzy zasądzonym na rzecz powodów zachowkiem a kwotą, jaka byłaby im należna z tego tytułu przy założeniu, że wartość składnika masy spadkowej w postaci lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w Ł. przy ul. (...) wynosiłaby 120.000 zł, a nie jak w oparciu o opinię biegłego ustalił Sąd Rejonowy 148.000 zł. Zarzuty apelacji sprowadzają się wyłącznie do kwestionowania przez skarżącą ustalonej przez Sąd Rejonowy na podstawie opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości wartości rynkowej składnika masy spadkowej w postaci powołanego wyżej lokalu mieszkalnego. Z treści apelacji wprost wynika, że skarżąca nie kwestionuje ustalonej w toku postępowania rozpoznawczego wartości rynkowej nieruchomości położonej w Ł. przy ul. (...).

Sąd odwoławczy w pełni podziela ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, przyjmując je za własne i uznając za zbędne powielanie ich w dalszej części uzasadnienia. Sąd I instancji w sposób właściwy zastosował również odpowiednie przepisy prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż z przyczyn natury formalnej nie może odnieść spodziewanego przez skarżącą skutku sformułowany w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd I instancji przepisu art. 227 k.p.c. poprzez niedopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości na okoliczność ustalenia wartości rynkowej lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w Ł. przy ul. (...).

Powołane postanowienie Sądu Rejonowego wydane na rozprawie w dniu 9 lipca 2013 r. jest postanowieniem niezaskarżalnym w drodze zażalenia - nie jest ono bowiem postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie, ani postanowieniem wymienionym enumeratywnie w treści art. 394 § 1 k.p.c., ani też nie podlega zaskarżeniu na podstawie przepisów szczególnych. Niezaskarżalność powyższego postanowienia Sądu I instancji nie oznacza jednak, że z chwilą jego ogłoszenia stają się one prawomocne. Zgodnie bowiem z treścią art. 363 § 2 k.p.c. mimo niedopuszczalności odrębnego zaskarżenia, nie stają się prawomocne postanowienia podlegające rozpoznaniu przez sąd drugiej instancji, gdy sąd ten rozpoznaje sprawę, w której je wydano. Podstawą prawną badania przez Sąd Odwoławczy zasadności niezaskarżalnych postanowień Sądu I instancji wydanych przed wydaniem wyroku w ramach tzw. uprzedniej kontroli prawidłowości orzeczenia jest przepis art. 380 k.p.c. Zgodnie z jego treścią sąd drugiej instancji, na wniosek strony, rozpoznaje również te postanowienia sądu pierwszej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Dopuszczalność kontroli niezaskarżalnych postanowień Sądu I instancji przez Sąd Odwoławczy w trybie art. 380 k.p.c. znajduje potwierdzenie w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego, który wskazuje, że „warunkiem takiej kontroli niezaskarżalnego postanowienia, które miało wpływ na wynik sprawy, jest zamieszczenie stosownego wniosku w środku odwoławczym skierowanym przeciwko postanowieniu podlegającemu zaskarżeniu zażaleniem” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2014 r., II UZ 63/13, LEX nr 1418894).

Sąd Odwoławczy w pełni podziela również stanowisko Sądu Najwyższego, zgodnie z którym „gdy w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik wniosek taki powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom przez niego wnoszonym treści wprost w nich niewyrażonych” (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2008 r., II CZ 54/08, LEX nr 447663; z dnia 28 października 2009 r., II PZ 17/09, LEX nr 559946).

Odnosząc powyższe uwagi na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że w treści apelacji fachowy pełnomocnik strony skarżącej nie zawarł jednak stosownego wniosku, o którym stanowi art. 380 k.p.c. pomimo, iż w toku postępowania rozpoznawczego zwrócił, w trybie art. 162 k.p.c., we właściwym terminie uwagę Sądu Rejonowego na mające - w jego ocenie - miejsce uchybienie przepisom postępowania. Sąd Odwoławczy nie może natomiast z treści samego zarzutu apelacyjnego wywodzić, że strona skarżąca składa dorozumiany wniosek w trybie art. 380 k.p.c. o rozstrzygnięcie kwestii postanowień Sądu Rejonowego w przedmiocie oddalenia zgłoszonych wniosków dowodowych.

W tej sytuacji, wobec braku wniosku, o którym mowa w art. 380 k.p.c., przeprowadzenie przez Sąd Odwoławczy merytorycznej kontroli postanowienia dowodowego Sądu Rejonowego z dnia 9 lipca 2013 r. - pomimo złożenia zastrzeżenia do protokołu rozprawy w trybie art. 162 k.p.c. - nie jest dopuszczalne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., II CZ 83/13, LEX nr 1418728).

W konsekwencji powyższego Sąd Odwoławczy kontrolą instancyjną objąć może prawidłowość zaskarżonego rozstrzygnięcia w kontekście faktycznie zgromadzonego przez Sąd I instancji materiału procesowego. Uwzględniając powyższe odnoszenie się do sformułowanych w apelacji zarzutów naruszenia - na skutek oddalenia ww. wniosku dowodowego - przepisów art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 224 k.p.c. oraz art. 286 k.p.c., w ocenie Sądu Okręgowego, uznać należy za zbędne.

Chybiony okazał się główny merytoryczny zarzut apelacji, tj. zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie oceny dowodów (a w szczególności dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości dotyczącej lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w Ł. przy ul. (...)) w sposób niewszechstronny i sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego.

W myśl powołanego wyżej przepisu ustawy Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Ocena dowodów polega na ich zbadaniu i podjęciu decyzji, czy została wykazana prawdziwość faktów, z których strony wywodzą skutki prawne. Celem Sądu jest tu dokonanie określonych ustaleń faktycznych, pozytywnych bądź negatywnych i ostateczne ustalenie stanu faktycznego stanowiącego podstawę rozstrzygnięcia. Ocena wiarygodności mocy dowodów przeprowadzonych w danej sprawie wyraża istotę sądenia w części obejmującej ustalenie faktów, ponieważ obejmuje rozstrzygnięcie o przeciwnych twierdzeniach stron, na podstawie własnego przekonania sędziego powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia ze świadkami, stronami, dokumentami i innymi środkami dowodowymi. Powinna odpowiadać regułom logicznego rozumowania wyrażającym formalne schematy powiązań między podstawami wniosku i wnioskami oraz uwzględniać zasady doświadczenia życiowego wyznaczające granice dopuszczalnych wniosków i stopień prawdopodobieństwa ich występowania w danej sytuacji. Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.) i musi się ostać choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami, lub gdy wnioskowanie Sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

W kontekście powyższych uwag należy stwierdzić, iż wbrew twierdzeniom apelującej w rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o cały zgromadzony materiał dowodowy, tj. przedłożone dokumenty, zeznania stron oraz opinie biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości i nie naruszył dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Przeprowadzona przez tenże Sąd ocena materiału dowodowego jest w całości logiczna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego, zaś podniesione w tym zakresie w apelacji zarzuty stanowią w istocie jedynie niczym nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi i nieobarczonymi jakimkolwiek błędem ustaleniami Sądu I instancji. W szczególności za prawidłową uznać należy pozytywną ocenę mocy dowodowej dowodu z opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości w przedmiocie określenia wartości rynkowej przedmiotowego lokalu mieszkalnego. W treści tej opinii biegły w sposób precyzyjny i wyczerpujący wskazał podstawy faktyczne i prawne dokonanej oszacowania, szczegółowo wyjaśnił metodologię procesu wyceny oraz uzasadnił przyjęte do wyceny założenia oraz uzyskane wyniki. Prawidłowość i zasadność twierdzeń zawartych w pisemnej opinii z wyceny przedmiotowego lokalu biegły w całości podtrzymał w ustnej opinii uzupełniającej. Zawarte w apelacji twierdzenie skarżącej, zgodnie z którym wartość przedmiotowego lokalu mieszkalnego powinna oscylować w granicach 120.000 zł, w ocenie Sądu Odwoławczego, uznać należy za całkowicie gołosłowne i nie wytrzymujące konfrontacji z treścią wymagającej wiadomości specjalnych opinii biegłego z zakresu wyceny nieruchomości.

Powyższa ocena Sądu Okręgowego w zakresie prawidłowości opinii biegłego uzasadnia również konieczność oddalenia sformułowanego w apelacji wniosku o ponowne przeprowadzenie tego dowodu w toku postępowania apelacyjnego.

Mając na uwadze powyższe, a także fakt, że w postępowaniu apelacyjnym nie ujawniono okoliczności, które Sąd drugiej instancji winien wziąć pod uwagę z urzędu, apelacja podlegała oddaleniu jako bezzasadna w oparciu o art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł zgodnie z wyrażoną

w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik sporu zasądzając od pozwanej na rzecz każdego z powodów kwotę po 90 zł. Na kwotę tę złożyło się jedynie wynagrodzenie pełnomocnika pozwanych w postępowaniu odwoławczym ustalone w oparciu o § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 – j.t.).